

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Kazachstanu o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji,

sporządzona w Ałmaty dnia 21 września 1994 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 21 września 1994 r. w Ałmaty została sporządzona Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Kazachstanu o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Kazachstanu o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Republiki Kazachstanu, zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”,

dążąc do umacniania i rozszerzania współpracy gospodarczej między obu Umawiającymi się Stronami,

dążąc do stworzenia korzystnych warunków do inwestowania przez inwestorów jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,

uznając, że popieranie i wzajemna ochrona inwestycji zagranicznych zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy będzie sprzyjać rozwojowi gospodarczemu Umawiających się Stron,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Definicje

W rozumieniu niniejszej umowy:

1. Określenie „inwestycja” oznacza wszelkiego rodzaju mienie i obejmuje w szczególności, ale nie wyłącznie:

- mienie ruchome i nieruchomości oraz wszelkie inne związane z nim prawa majątkowe, w tym zastaw, prawo zatrzymania, hipotekę, składy towarów i środki na rachunkach bankowych i innych instytucji finansowych;
- akcje, udziały, obligacje lub wszelkie inne rodzaje udziałów w spółkach osobowych, akcyjnych, organizacjach gospodarczych, zjednoczeniach i innych uznanych przez ustawodawstwo osobach prawnych zarejestrowanych zgodnie z ustawodawstwem Umawiających się Stron;
- pożyczki, kredyty, wkłady bankowe i finansowe i inne roszczenia pieniężne związane z dokonaną inwestycją;
- prawa własności intelektualnej i przemysłowej, w tym prawa autorskie, patenty, znaki towarowe, wzory użytkowe, nazwy handlowe, wzory przemysłowe, projekty, tajemnice gospodarcze i *know-how*;
- organizację produkcji i zasady zarządzania produkcją; reinwestowanie przychodów oraz spłaty długu i odsetek zgodnie z umowami kredytowymi.

2. Określenie „inwestor” oznacza:

- a) osobę fizyczną będącą obywatelem jednej z Umawiających się Stron, zgodnie z jej ustawodawstwem;
- b) osobę prawną utworzoną zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron;
- c) osobę prawną nie utworzoną zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron, lecz pozostającą pod bezpośrednią lub pośrednią kontrolą osób fizycznych lub prawnych tej Umawiającej się Strony, ale która będzie podlegać postanowieniom niniejszej dwustronnej umowy.

3. Określenie „przychody” oznacza środki uzyskane w wyniku dokonanej inwestycji lub z nią związane w formie pieniężnej lub w naturze, w tym zyski, dywidendy, wynagrodzenie za zarządzanie przedsiębiorstwem i obsługę techniczną oraz wszelkie inne dochody uzyskane zgodnie z prawem.

4. Zmiana formy inwestycji dopuszczona zgodnie z ustawodawstwem i innymi przepisami prawnymi państwa Umawiającej się Strony, na którego terytorium inwestycja została dokonana, nie zmienia jej charakteru jako inwestycji.

Artykuł 2

Popieranie i ochrona inwestycji

1. Każda z Umawiających się Stron będzie popierać inwestycje dokonywane przez osoby fizyczne i prawne drugiej Umawiającej się Strony i będzie dopuszczać takie inwestycje zgodnie z jej ustawodawstwem.

2. Każda z Umawiających się Stron będzie zapewniać sprawiedliwe i równe traktowanie inwestycji dokonanych przez osoby fizyczne i prawne drugiej Umawiającej się Strony i nie będzie stosować arbitralnych lub dyskryminacyjnych środków w zakresie zarządza-

nia i funkcjonowania, osiągania korzyści lub dysponowania takimi inwestycjami.

Artykuł 3

Ochrona i traktowanie inwestycji

1. Każda z Umawiających się Stron zapewni na swoim terytorium inwestycjom traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane przez nią inwestycjom dokonanym przez jej własne osoby fizyczne i prawne lub inwestycjom dokonanym przez osoby fizyczne lub prawne państwa trzeciego.

2. Traktowanie to nie będzie miało zastosowania:

- a) do przywilejów, które jedna z Umawiających się Stron przyzna osobom fizycznym lub prawnym innych państw w związku ze wspólnym członkostwem w unii celnej lub w unii wolnego handlu;
- b) do przywilejów, które jedna z Umawiających się Stron przyzna osobom fizycznym lub prawnym innych państw na podstawie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub umowy w innych sprawach podatkowych.

Artykuł 4

Wywłaszczenie

Inwestycje inwestorów jednej z Umawiających się Stron nie mogą być rekwirowane, znacjonalizowane, wywłaszczone lub poddane innym działaniom mającym analogiczny skutek jak w wyniku rekwizycji, nacjonalizacji, wywłaszczenia (określane dalej jako wywłaszczenie), z wyjątkiem przypadku, gdy wywłaszczenie jest podjęte w celach publicznych, jest dokonane w sposób niedyskryminujący i za niezwłoczną wypłatą adekwatnego odszkodowania. Odszkodowanie powinno odpowiadać wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji według stanu przed dokonaniem wywłaszczenia lub zanim decyzja o wywłaszczeniu stała się publicznie znana, w zależności od tego, która z tych okoliczności nastąpiła wcześniej.

Rekompensata powinna obejmować odsetki odpowiadające obowiązującej stopie procentowej i obliczone za okres między datą, o której mowa wyżej w tym artykule niniejszej umowy, a datą wypłaty rekompensaty. Rekompensata podlega wypłacie w tej walucie, w której inwestycja została dokonana, lub — w porozumieniu z inwestorem — w innej walucie. Rekompensata podlega transferowi za granicę bez ograniczeń i bez zbędnej zwłoki.

Artykuł 5

Inwestorzy jednej z Umawiających się Stron, których inwestycje na terytorium drugiej Umawiającej się Strony poniosły straty z powodu wojny lub innego konfliktu zbrojnego, stanu wyjątkowego, zamieszek lub podobnych zdarzeń, będą traktowani przez drugą Stronę nie mniej korzystnie niż jej własne osoby fizyczne i prawne w zakresie wypłaty odszkodowania z tytułu poniesionych przez nie strat w wyniku wymienionych wyżej okoliczności. Kwoty odszkodowania podlegają swobodnemu przekazowi za granicę.

Artykuł 6

Transfer płatności związanych z inwestycjami

1. Umawiające się Strony gwarantują swobodny i bez zbędnej zwłoki transfer środków związanych z inwestycjami zgodnie z procedurą przewidzianą w ustawodawstwie Umawiającej się Strony, która może ustalić:

- zasady formalne dokonywania takich transferów, z uwzględnieniem wymogu, aby takie zasady nie naruszały samego prawa do transferu;
- ochronę praw wierzycieli lub zabezpieczenie wykonania decyzji sądowych podjętych w trakcie postępowania sądowego;

procedura, o której mowa w tym artykule, powinna być sprawiedliwa i niedyskryminacyjna;

W rozumieniu niniejszej umowy transfery obejmują:

- kapitał pierwotny oraz kwoty dodatkowe niezbędne dla utrzymania i rozszerzenia inwestycji;
- zysk;
- rekompensatę w rozumieniu postanowień artykułu 4 niniejszej umowy;
- płatności wynikające z wyroku rozstrzygającego spór inwestycyjny;
- płatności wynikające z umów kredytowych oraz z tytułu praw własności intelektualnej i przemysłowej, płatności z tytułu świadczonych usług w zakresie zarządzania i obsługi technicznej;
- płatności z tytułu odszkodowania za straty, zgodnie z postanowieniami artykułu 5 niniejszej umowy;
- części wynagrodzenia za pracę osób fizycznych drugiej Umawiającej się Strony, podejmujących pracę w związku z dokonaną inwestycją;
- kwoty pochodzące z całkowitej lub częściowej sprzedaży inwestycji, pod warunkiem jednak, że:
 - a) w przypadku częściowej lub całkowitej sprzedaży inwestycji kwota ze sprzedaży może być przekazana swobodnie przed upływem przewidzianego okresu tylko po uzyskaniu zezwolenia banku centralnego Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycje zostały dokonane;
 - b) w przypadku likwidacji części lub całości inwestycji pochodząca stąd kwota może być przekazana tylko po upływie roku od daty likwidacji.

2. Transfery będą dokonywane bez zbędnej zwłoki w walucie wymiennej według kursu stosowanego w dniu transferu. Transferem „bez zbędnej zwłoki” jest transfer dokonany w okresie normalnie wymaganym do wypełnienia formalności związanych z transferem. Okres rozpoczyna się w dniu złożenia wniosku i nie może przekroczyć trzech miesięcy.

Artykuł 7

Klauzula korzystniejszego traktowania

Jeżeli ustawodawstwo lub inne przepisy prawne państwa Umawiającej się Strony lub istniejące zobowiązania między Umawiającymi się Stronami zgodnie

z prawem międzynarodowym zawierają dodatkowe regulacje, które ogólnie lub szczegółowo przewidują w odniesieniu do inwestycji dokonanych przez inwestorów państwa drugiej Umawiającej się Strony traktowanie bardziej korzystne od przewidzianego w niniejszej umowie, to takie regulacje, w zakresie, w jakim są korzystniejsze, będą miały pierwszeństwo przed niniejszą umową.

Artykuł 8

Subrogacja

1. Jeżeli Umawiająca się Strona lub jakkolwiek jej agencja dokona płatności któremukolwiek z jej inwestorów w ramach gwarancji lub ubezpieczenia zawartego w związku z inwestycją, druga Umawiająca się Strona uzna przejęcie przez pierwszą Umawiającą się Stronę lub jej agencję wszelkich praw lub roszczeń przysługujących inwestorowi. Umawiająca się Strona lub jakkolwiek jej agencja, która przejęła prawa inwestora, jest uprawniona do tych samych praw, jakie posiada inwestor, i do dochodzenia takich praw w tym samym zakresie, z zastrzeżeniem zobowiązań inwestora związanych z ubezpieczoną w ten sposób inwestycją.

2. W przypadku subrogacji, określonej w ustępie 1 niniejszego artykułu, inwestor nie będzie wysuwał roszczeń, jeżeli nie będzie do tego upoważniony przez Umawiającą się Stronę lub jakkolwiek jej agencję.

Artykuł 9

Spory między Umawiającymi się Stronami

1. Spory między Umawiającymi się Stronami dotyczące interpretacji i stosowania postanowień niniejszej umowy będą rozstrzygane w drodze dyplomatycznej.

2. Jeżeli obie Umawiające się Strony nie osiągną porozumienia w ciągu sześciu miesięcy od daty powstania sporu, spór zostanie na żądanie którejkolwiek Umawiającej się Strony przedłożony trybunałowi arbitrażowemu w składzie trzech członków. Każda Umawiająca się Strona wyznaczy jednego arbitra, a wybrani arbitrzy dokonają nominacji przewodniczącego, który będzie obywatelem państwa trzeciego utrzymującego stosunki dyplomatyczne z obydwoma Umawiającymi się Stronami.

3. Jeżeli jedna z Umawiających się Stron nie dokona wyboru swojego arbitra i nie przystanie na zaproszenie drugiej Umawiającej się Strony do dokonania takiego wyboru w ciągu dwóch miesięcy, to arbiter zostanie wyznaczony na żądanie tej Umawiającej się Strony przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Hadze.

4. Jeżeli obaj arbitrzy nie mogą osiągnąć porozumienia co do wyboru przewodniczącego w ciągu dwóch miesięcy od ich wyznaczenia, to zostanie on wyznaczony na żądanie którejkolwiek z Umawiających

się Stron przez Wiceprzewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

5. Jeżeli w przypadkach określonych w ustępach 3 i 4 niniejszego artykułu Wiceprzewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości nie może wypełnić wymienionej funkcji lub jeżeli jest on obywatelem państwa jednej z Umawiających się Stron, wyznaczenia dokona najstarszy rangą sędzia Trybunału, który nie jest obywatelem państwa żadnej z Umawiających się Stron.

6. Nie naruszając innych postanowień między Umawiającymi się Stronami, trybunał ustali swój tryb postępowania. Trybunał orzeka większością głosów.

7. Każda z Umawiających się Stron ponosi koszty własnego arbitra trybunału i swojego udziału w postępowaniu arbitrażowym; koszty przewodniczącego i pozostałe koszty pokrywają w równych częściach Umawiające się Strony. Trybunał może jednak w swoim orzeczeniu ustalić większy udział w kosztach jednej z Umawiających się Stron i orzeczenie takie będzie wiążące dla obu Umawiających się Stron.

8. Orzeczenia trybunału są ostateczne i wiążące dla każdej z Umawiających się Stron.

Artykuł 10

Spory między Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony

1. W celu rozstrzygnięcia sporu między Umawiającą się Stroną a inwestorem państwa drugiej Umawiającej się Strony, w odniesieniu do inwestycji, między zainteresowanymi stronami odbędą się konsultacje.

2. Jeżeli konsultacje nie zakończą się rozstrzygnięciem w ciągu sześciu miesięcy od daty pisemnego wniosku o wszczęcie konsultacji, strony sporu mogą postąpić, jak następuje:

- a) jeżeli spór dotyczy zobowiązania z artykułów 4, 5 i 6 niniejszej umowy, to zostanie on na żądanie inwestora przekazany do rozstrzygnięcia trybunałowi arbitrażowemu,
- b) spór nie wymieniony w ustępie 2 litera a) niniejszego artykułu zostanie przekazany za zgodą obu stron sporu do rozstrzygnięcia trybunałowi arbitrażowemu.

3. Trybunał arbitrażowy będzie utworzony dla każdej indywidualnej sprawy. Jeżeli strony biorące udział w sporze nie uzgodnią inaczej, każda z nich wyznaczy jednego arbitra. Wyznaczeni arbitrzy wybiorą przewodniczącego, który będzie obywatelem państwa trzeciego. Arbitrzy powinni zostać wyznaczeni w ciągu dwóch miesięcy od daty otrzymania żądania przekazania sporu do rozstrzygnięcia trybunałowi arbitrażowemu, a przewodniczący — w ciągu następnych dwóch miesięcy.

4. Jeżeli terminy wymienione w ustępie 3 tego artykułu nie zostaną zachowane, którakolwiek ze stron

sporu może, z braku innych ustaleń, zwrócić się do Przewodniczącego Sądu Arbitrażowego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej w Paryżu o dokonanie koniecznych nominacji. Jeżeli Przewodniczący nie może wykonać wymienionej funkcji lub jest obywatelem państwa Umawiającej się Strony, mają zastosowanie *mutatis mutandis* postanowienia artykułu 9 ustęp 5 niniejszej umowy.

5. Jeżeli strony sporu nie uzgodnią inaczej, trybunał ustali swój tryb postępowania. Orzeczenia są ostateczne i wiążące. Każda z Umawiających się Stron zapewni uznanie i wykonanie orzeczeń arbitrażowych.

6. Każda ze stron sporu poniesie koszty swojego członka trybunału i własnego udziału w postępowaniu arbitrażowym; koszty przewodniczącego i pozostałe koszty zostaną poniesione w równych częściach przez strony sporu. Jednakże trybunał w swoim orzeczeniu może orzec inną proporcję podziału kosztów ponoszonych przez jedną ze stron i to orzeczenie będzie wiążące dla obu stron.

7. Umawiająca się Strona, będąca stroną sporu, nie może w żadnym stadium postępowania ugodowego lub wykonania orzeczenia powoływać się na fakt, iż inwestor otrzymał w wyniku umowy ubezpieczenia odszkodowanie obejmujące całość lub część doznanej szkody.

8. W przypadku gdy obie Umawiające się Strony staną się stronami Konwencji z dnia 18 marca 1965 r. o rozstrzygnięciu sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw, spory będą przedkładane Międzynarodowemu Centrum Rozstrzygnięcia Sporów Inwestycyjnych, jak następuje: spory wymienione w ustępie 2 litera a) niniejszego artykułu — na żądanie inwestora, a spory wymienione w ustępie 2 litera b) niniejszego artykułu — za zgodą obu stron.

Artykuł 11

Postanowienia końcowe

1. Umawiające się Strony dokonają wymiany not o spełnieniu wymogów prawnych przewidzianych w ustawodawstwie państwa każdej z Umawiających się Stron odnośnie do wejścia w życie umów międzynarodowych. Niniejsza umowa wejdzie w życie w dniu otrzymania noty późniejszej.

2. Niniejsza umowa pozostaje w mocy przez okres dziesięciu lat i będzie obowiązywać nadal po upływie tego okresu dopóty, dopóki nie zostanie wypowiedziana zgodnie z postanowieniami ustępu 5 tego artykułu.

3. Postanowienia niniejszej umowy po jej wejściu w życie obejmą inwestycje dokonane od dnia 16 grudnia 1991 r.

4. W odniesieniu do inwestycji dokonanych przed wygaśnięciem niniejszej umowy postanowienia wszystkich poprzednich jej artykułów pozostaną w mocy w ciągu dalszych dziesięciu lat od daty jej wygaśnięcia.

5. Każda z Umawiających się Stron może pisemnie wypowiedzieć umowę na jeden rok przed upływem ter-

minu jej ważności po upływie pierwszych dziesięciu lat jej obowiązywania lub w dowolnym czasie po tym terminie.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni, podpisali niniejszą umowę.

Sporządzono w Ałmaty dnia 21 września 1994 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim, kazaskim i rosyjskim, przy czym wszystkie teksty mają jednakową moc obowiązującą.

W przypadku rozbieżności przy interpretacji postanowień umowy Umawiające się Strony będą uważać za miarodajny tekst rosyjski.

Z upoważnienia Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej
W. Pawlak

Z upoważnienia Rządu
Republiki Kazachstanu
I. Tereszchenko

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:
— została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
— jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
— będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 18 listopada 1994 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

Minister Spraw Zagranicznych: *A. Olechowski*

L.S.